

Principper for rekruttering og ansættelse af højere tjenestemænd i internationale sekretariater, med særligt henblik på FN. (Specialeopgave, maj 1968).

Faget international organisation indtager - måske med rette - en forholdsvis beskedne plads i statskundskabsstudiet. Ud fra en særlig interesse for international organisation som det institutionelle, juridiske aspekt af den internationale politik har formålet med opgaven været at analysere visse problemer i et bestemt organ, som genfindes i alle internationale organisationer, nemlig den internationale organisations sekretariat. Som det permanent virkende organ udgør sekretariatet kontinuiteten i den internationale organisation og kan dermed siges at have en særlig interesse. Af de vigtigste spørgsmål, der søges besvaret i forbindelse med sammensætningen af disse sekretariater, kan anføres: Hvilke principper opstiller organisationerne, d.v.s. de til grund for organisationerne liggende traktater og andre bestemmelser i medfør heraf, til sikring af at sekretariatet får den "internationale sammensætning", der er den ene nødvendige betingelse for at kunne tale om et internationalt sekretariat? Hvilke hensyn har bestemt disse principper? Hvorledes søges de realiseret, og hvordan er den faktiske efterlevelse? Og med udgangspunkt i det "internationale ansvar" som den anden nødvendige betingelse spørges, hvilken ansættelsesform der bedst sikrer embedsmændenes uafhængige stilling og dermed forudsætningen for, at sekretariatet kan opfylde sin funktion som det af de enkelte medlemsstater uafhængige organ?

I metodisk henseende kan international organisation, og som aspekt heraf internationale sekretariater, behandles ud fra forskellige synsvinkler. Der kan argumenteres for, at problematikken omkring det internationale sekretariats sammensætning samtidig ses ud fra forskellige synsvinkler, således at alle relevante aspekter belyses. For at forstå baggrunden for grundprincipperne i FN's sekretariat, er det nødvendigt med en historisk beskrivelse. Den juridiske betragtningsmåde kommer ind i analysen af indholdet af de bestemmelser og regler, der gælder for det internationale sekretariats virke. Bestemmende for det internationale sekretariats struktur og sammensætning er de funktioner, som det har fået til opgave at udføre i en given international politisk sammenhæng. For så vidt går en nærmere redegørelse for disse funktioner forud for en behandling af rekrutteringsproblematikken. Inden for det afgrænsede emne søges identificeret fællestræk i medlemsstaternes udenrigspolitik, der er bestemmede for deres holdning til de problemer, rekruttering til sekretariaterne rejser.

Det anvendte materiale har dels været en række fremstillinger og tidsskriftartikler, dels referater fra forhandlingerne i FN-Generalforsamlin-

gens 5. Udvalg - det udvalg, der behandler administrative og budgetmæssige spørgsmål samt for Fællesmarkedskommissionens sekretariats vedkommende forhandlinger i det Europæiske Parlament. De årlige debatter i det 5. Udvalg afspejler medlemsstaternes holdning til de hensyn, sekretariatet tager ved rekruttering af embedsmænd. I 1960-erne har debatten været præget af krav om ændring i principerne for den geografiske sammensætning, ligesom de sovjetiske krav om en fundamental nyordning af grundlaget for sekretariatets sammensætning medførte debatter, hvor sekretariatets hele opgave og de til grund liggende principper blev gennemgået og vurderet. Mens den langt overvejende vægt er lagt på behandlingen af FN's sekretariat, er dog også den tilsvarende problematik i Europakommissionens sekretariat berørt. Nogen egentlig sammenligning forudsætter en nærmere drøftelse af, hvorvidt Kommissionen og dens stab lader sig betegne som et internationalt sekretariat på linie med FN's sekretariat. Derfor er kun angivet visse fællestræk i problematikken.

Konklusioner: For de fleste sekretariater gælder det, at sagkundskab og "kompetence" opstilles som primære rekrutteringsbetingelser, mens det geografiske hensyn kommer i anden række. Mens sekretariaterne ønsker den størst mulige frihed til at rekruttere efter eget skøn, er det i alle organisationer tilfældet, at staterne søger denne frihed indskrænket og ønsker rekrutteringen foretaget efter fastlagte kriterier, således at alle medlemsstater derved sikres en "ret" til at have et vist antal landsmænd ansat i sekretariatet. Samtidig med at sekretariatet søger at bevare sin uafhængige stilling, kan der iagttages en tendens til, at staterne ofte energisk kræver at få placeret bestemte landsmænd i bestemte stillinger i et internationalt sekretariat. Dette gælder for eks. så vidt forskellige organisationers sekretariater som FN og Europarådet! Rekrutteringsmåden får derved en ganske betydelig stivhed, og princippet om det uafhængige sekretariat har i praksis trange kår. - Gennem en lang årrække har det været et fast standpunkt i de internationale sekretariater, at kun tjenestemænd, der var permanent ansat, kunne gøre sig fri for påvirkning fra den nationale regering og dennes indflydelse og alene hellige sig det fælles formål. Der synes imidlertid at kunne spores tegn på, at langt større brug af korttidsansatte vil være af betydelig værdi for det internationale sekretariat, idet en ønskelig interaktion mellem dette og de enkelte medlemsstaters administration derved kan fremmes. Det gængse argument om, at korttidsansættelse uvægerligt ville svække tjenestemandens uafhængige stilling, synes i denne forbindelse ikke ubetinget at holde stik. Problemet har været særlig debatteret i Fællesmarkedskommissionens sekretariat, hvor en udstrakt brug af korttidsansættelse gennem en årrække har fundet sted.

Blandt de til opgavens udarbejdelse anvendte fremstillinger kan især nævnes:
 Georges Langrod: *The International Civil Service. Its Origins, its Nature, its Evolution.* Leyden 1963.
 Jean Siotis: *Essai sur le Secrétariat International.* Geneve 1963.
 Sydney Bailey: *The Secretariat of the United Nations.* 1964.
 David Coombes: *Towards a European Civil Service.* 1968.